

534.

Na osnovu člana 88 tačke 2 Ustava Republike Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O KVALITETU VAZDUHA

("Sl. list RCG", br. 48/07 od 09.08.2007)

Prolašavam Zakon o kvalitetu vazduha, koji je donijela Ustavotvorna skupština Republike Crne Gore, na šestoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2007. godini, dana 24. jula 2007. godine.

Broj: 01-960/2

Podgorica, 02. avgust 2007. godine

Predsjednik Republike Crne Gore,
Filip Vujanović, s.r.

ZAKON

O KVALITETU VAZDUHA

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom se utvrđuju granične vrijednosti kvaliteta vazduha, način praćenja kvaliteta vazduha, mjere zaštite, ocjenjivanje i poboljšanje kvaliteta vazduha, kao i planiranje i upravljanje kvalitetom vazduha.

Vazduh, kao prirodna vrijednost od opšteg interesa, je dio životne sredine i ima posebnu zaštitu u Republici Crnoj Gori (u daljem tekstu: Crna Gora).

Član 2

Ciljevi zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha su:

- 1) uspostavljanje, održavanje i unaprijeđivanje cjelovitog sistema upravljanja kvalitetom vazduha na teritoriji Crne Gore;
- 2) utvrđivanje i ostvarivanje mjera zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha da bi se izbjegle, spriječile ili smanjile negativne posljedice po ljudsko zdravlje i životnu sredinu u cjelini;
- 3) postizanje i očuvanje najboljeg mogućeg kvaliteta vazduha;
- 4) ocjenjivanje kvaliteta vazduha na osnovu međunarodno prihvaćenih metoda i kriterijuma;
- 5) prikupljanje odgovarajućih podataka o kvalitetu vazduha i obezbjeđivanje njihove dostupnosti javnosti, uključujući i podatke koji se odnose na kritične nivoe;
- 6) izvršavanje obaveza preuzetih međunarodnim ugovorima i sporazumima, kao i učestvovanje u međunarodnoj saradnji u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha.

Član 3

Zaštita i poboljšanje kvaliteta vazduha i drugih segmenata životne sredine koji su ugroženi zbog zagađenosti vazduha postiže se primjenom principa: održivog razvoja; predostrožnosti i prevencija; zagađivač plaća; cjelovitog planiranja i najbolje raspoloživih tehnika; tehničkih rješenja i mjera.

Mjere koje se preduzimaju u cilju zaštite kvaliteta vazduha ne smiju ugroziti ostale segmente životne sredine, ne smiju biti u suprotnosti sa propisima u oblasti zaštite na radu i zaštite zdravlja ljudi i negativno uticati na životnu sredinu druge zemlje.

Član 4

Zaštita vazduha od zagađivanja radioaktivnim materijama, genetski modifikovanim organizmima, bukom i elementarnim nepogodama uređuje se posebnim propisima.

Član 5

Efikasnost zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha obezbjeđuju Vlada Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) i lokalna samouprava u okviru svojih i ovim zakonom određenih nadležnosti.

Upravne i stručne poslove zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha i sprovođenje mjera zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha vrše i obezbjeđuju organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo), organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine, organ lokalne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: organ lokalne uprave), kao i druga pravna lica koja imaju javna ovlašćenja.

Praćenje kvaliteta vazduha i praćenje emisija u vazduhu obavljaju pravna lica registrovana za ovu djelatnost.

Građani, kao pojedinci ili organizovani u strukovne organizacije i organizacije za zaštitu vazduha, doprinose ostvarivanju ciljeva zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha i sprovođenju efikasne zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha.

Član 6

Izvori zagađivanja vazduha su stacionarni i pokretni emisijski izvori.

Stacionarni izvori su:

- 1) tačkasti, kod kojih se zagađujuće materije ispuštaju u vazduh kroz za to oblikovane ispuste (postrojenja, tehnološki procesi, industrijski pogoni, uređaji i građevine i sl.) i
- 2) difuzni, kod kojih se zagađujuće materije unose u vazduh bez određenih ispusta/dimnjaka (uređaji, površine i druga mjesta).

Pokretni izvori su prevozna sredstva koja ispuštaju zagađujuće materije u vazduh (motorna vozila, lokomotive, plovni objekti, avioni i sl.).

Izvori iz stava 1 ovog člana moraju biti izgrađeni i/ili proizvedeni, opremljeni, korišćeni i održavani tako da ne ispuštaju u vazduh zagađujuće materije iznad graničnih vrijednosti emisije, odnosno da ne ispuštaju/unose u vazduh zagađujuće materije u količinama koje mogu ugroziti zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Član 7

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) vazduh je spoljašnji vazduh u troposferi, izuzev vazduha na radnom mjestu;
- 2) zagađujuća materija je svaka materija ispuštena/unijeta u vazduh direktnim ili indirektnim djelovanjem čovjeka koja bi mogla nepovoljno uticati na ljudsko zdravlje i/ili životnu sredinu;
- 3) nivo zagađenosti je koncentracija zagađujuće materije u vazduhu ili njeno taloženje na površinu u određenom vremenu;
- 4) kvalitet vazduha je svojstvo vazduha kojim se iskazuje prisustvo zagađujućih materija u njemu;
- 5) zagađen vazduh je vazduh čiji je kvalitet takav da može narušiti zdravlje i/ili štetno uticati na bilo koji segment životne sredine;

- 6) zbirni izvori su više pojedinačnih izvora, kao što su vozila, ložišta u domaćinstvima i sl. koji skupno utiču na kvalitet vazduha;
- 7) granična vrijednost je nivo zagađenosti ispod kojeg, na osnovu naučnih saznanja, ne postoji ili je najmanji mogući rizik štetnog uticaja na ljudsko zdravlje i/ili životnu sredinu u cjelini, i jednom kada se postigne ne smije se prekoračiti;
- 8) ciljna vrijednost je nivo zagađenosti utvrđen u cilju dugoročnog otklanjanja mogućnosti štetnih posljedica po ljudsko zdravlje i/ili životnu sredinu u cjelini i koju, gdje je to moguće, treba postići u utvrđenom roku;
- 9) kritični nivo je nivo zagađenosti čije prekoračenje predstavlja opasnost za ljudsko zdravlje pri kratkotrajnom izlaganju i u kom slučaju se bez odlaganja moraju preduzeti odgovarajuće propisane mjere;
- 10) granica tolerancije je postotak granične vrijednosti za koji ona može biti prekoračena u okviru propisanih uslova;
- 11) tolerantna vrijednost je granična vrijednost uvećana za granicu tolerancije;
- 12) ocjenjivanje je mjerodavna metoda koja se koristi za mjerenje, izračunavanje, predviđanje ili procjenjivanje nivoa zagađujućih materija u vazduhu;
- 13) gornja granica ocjenjivanja je propisani nivo zagađenosti ispod koga se ocjenjivanje može vršiti kombinacijom mjerenja i metoda procjene na osnovu standardizovanih matematičkih modela i/ili drugih mjerodavnih metoda procjene;
- 14) donja granica ocjenjivanja je propisan nivo zagađenosti ispod koga se ocjenjivanje može vršiti samo pomoću metoda procjene na osnovu standardizovanih matematičkih modela i/ili drugih metoda procjene;
- 15) praćenje kvaliteta vazduha je sistematsko mjerenje i/ili procjenjivanje nivoa zagađenosti prema prostornom i vremenskom rasporedu;
- 16) upravljanje kvalitetom vazduha je obezbjeđivanje izvršavanja mjera kojima se sprovodi nacionalna strategija sprječavanja i smanjivanja zagađivanja vazduha na svim nivoima, tako da se time ne ometa održivi razvoj;
- 17) zagađivač je pravno lice ili preduzetnik koje svojim djelovanjem direktno ili indirektno zagađuje vazduh;
- 18) operater je lice koje upravlja stacionarnim izvorom ili koje nadzire njegov rad;
- 19) promjena klime označava promjenu klime koja je direktno ili indirektno uslovljena ljudskim aktivnostima koje izazivaju promjene sastava globalne atmosfere;
- 20) gasovi sa efektom staklene bašte su gasovi koji se kontrolišu, prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija o promjeni klime;
- 21) supstance koje oštećuju ozonski omotač su supstance koje se kontrolišu, prema Montrealskom protokolu;
- 22) zona je jedna od razgraničenih djelova teritorije Crne Gore, od ostalih takvih djelova, koja predstavlja funkcionalnu cjelinu sa aspekta zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha, kao i upravljanja kvalitetom vazduha;
- 23) naselje je područje sa više od 100. 000 stanovnika ili područje sa manje od 100. 000 stanovnika u kome je gustina naseljenosti veća od prosječne u Crnoj Gori zbog čega je potrebna ocjena i upravljanje kvalitetom vazduha;
- 24) javnost je jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, udruženja i organizacija.

II. GRANIČNE VRIJEDNOSTI KVALITETA VAZDUHA

Član 8

Vrste zagađujućih materija i granične vrijednosti kvaliteta vazduha za svaku vrstu zagađujuće materije u vazduhu utvrđuje Vlada posebnim propisom.

Propisom iz stava 1 ovog člana, u zavisnosti od osobina zagađujuće materije, utvrđuju se i: gornje granice ocjenjivanja, donje granice ocjenjivanja, ciljne vrijednosti, kritični nivoi i potrebne

mjere zaštite zdravlja ljudi koje se pri njihovoj pojavi moraju preduzeti, kao i rokove za postepeno dostizanje ciljnih vrijednosti kvaliteta vazduha.

U zavisnosti od nivoa i prirode zagađivanja vazduha, Vlada, na predlog organa lokalne uprave, može za određene zone utvrditi i strožije tolerantne vrijednosti kvaliteta vazduha.

Član 9

Utvrđivanje vrste zagađujućih materija iz člana 8 stav 1 ovog zakona vrši se na osnovu sljedećih kriterijuma:

- 1) mogućnosti, intenziteta i učestalosti posljedica, posebno onih koje mogu imati nepopravljive posljedice po ljudsko zdravlje i životnu sredinu u cjelini;
- 2) velike rasprostranjenosti i visoke koncentracije zagađujućih materija u vazduhu;
- 3) promjene u životnoj sredini ili metabolizmu koje mogu uzrokovati hemikalije jače toksičnosti;
- 4) trajne prisutnosti u životnoj sredini, posebno kada zagađujuća materija nije biorazgradljiva, a može da se akumulira u ljudskom organizmu, životnoj sredini i lancu ishrane;
- 5) negativnog uticaja zagađujuće materije (veličina izložene populacije, živih resursa i ekosistema, postojanje posebno ugroženih tačaka u određenom području);
- 6) metode procjene rizika.

Član 10

Utvrđivanje graničnih vrijednosti kvaliteta vazduha iz člana 8 stav 1 ovog zakona određuju se na osnovu sljedećih kriterijuma:

- 1) stepena izloženosti dijela stanovništva, posebno osjetljive grupe;
- 2) klimatskih uslova;
- 3) osjetljivosti biljnog i životinjskog svijeta i njihovih staništa;
- 4) prenosa zagađujućih materija na velikim daljinama, uključujući i ozon;
- 5) istorijskog nasleđa izloženog zagađivanju;
- 6) ekonomske i tehničke izvodljivosti.

Član 11

Granične vrijednosti emisija zagađujućih materija u vazduh iz izvora iz člana 6 stav 2 ovog zakona, kao i učestalost mjerenja emisije, propisuje Vlada.

Granične vrijednosti i način praćenja emisija iz izvora iz člana 6 stav 3 ovog zakona uređuju se posebnim propisom.

III. PRAĆENJE KVALITETA VAZDUHA

Član 12

Nivo zagađenosti vazduha prati se:

- 1) mjerenjem i/ili procjenjivanjem nivoa zagađenosti vazduha u nenaseljenim područjima (pozadinsko zagađenje vazduha);
- 2) mjerenjem i/ili procjenjivanjem nivoa zagađenosti koje su posljedica regionalnog i prekograničnog daljinskog prenosa zagađujućih materija u vazduhu i padavinama na teritoriji Crne Gore;
- 3) mjerenjem nivoa zagađenosti vazduha i padavina u naseljima i industrijskim područjima;
- 4) mjerenjem nivoa zagađenosti vazduha i padavina u okolini stacionarnih izvora koji mogu uticati na kvalitet vazduha;
- 5) mjerenjem fizičkog stanja atmosfere, odnosno meteoroloških uslova na lokacijama gdje se mjeri kvalitet vazduha;

- 6) mjerenjem i opažanjem promjena na biljkama, građevinama i biološkim nalazima koji ukazuju na djelovanje zagađenog vazduha (posredni pokazatelji kvaliteta vazduha).

Član 13

U cilju praćenja nivoa zagađenosti vazduha na teritoriji Crne Gore, Ministarstvo uspostavlja mrežu za stalno praćenje kvaliteta vazduha (u daljem tekstu: državna mreža).

Državna mreža iz stava 1 ovog člana je sastavni dio praćenja stanja životne sredine.

Državnu mrežu čine:

- 1) mjerna mjesta za mjerenja pozadinskog zagađenja, regionalnog i prekograničnog daljinskog prenosa, kao i mjerenja u okviru međunarodnih obaveza Crne Gore;
- 2) mjerna mjesta za mjerenje kvaliteta vazduha na područjima nacionalnih parkova; parkova prirode, zaštićenih područja, osjetljivih ekoloških sistema, kulturnog i prirodnog nasljeđa;
- 3) mjerna mjesta za mjerenje zagađenosti vazduha u naseljima i industrijskim područjima;
- 4) mjerna mjesta za mjerenje uticaja pokretnih izvora zagađivanja vazduha na kvalitet vazduha.

Lokacije mjernih mjesta iz stava 3 ovog člana posebnim propisom utvrđuje Vlada.

Član 14

Na mjernim mjestima iz člana 13 stav 3 ovog zakona vrši se praćenje kvaliteta vazduha prema godišnjem Programu praćenja kvaliteta vazduha.

Godišnji Program praćenja kvaliteta vazduha utvrđuje se na osnovu:

- 1) postojećih mjernih podataka;
- 2) standardizovanih postupaka procjene - za područja u kojima nema izmjerenih podataka;
- 3) ugroženosti životne sredine s obzirom na veličinu emisije i lokacije izvora zagađujućih materija;
- 4) izloženosti stanovništva, posebno osjetljivih grupa;
- 5) gustine naseljenosti;
- 6) osjetljivost biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa;
- 7) ugroženosti kulturne i prirodne baštine;
- 8) meteoroloških i klimatskih uslova;
- 9) topografije;
- 10) ugroženosti životne sredine s obzirom na daljinski prenos zagađujućih materija.

Program iz stava 1 ovog člana je sastavni dio Programa praćenja stanja životne sredine na teritoriji Crne Gore koji donosi Vlada.

Član 15

Podaci o kvalitetu vazduha iz državne mreže koriste se za pripremu godišnjeg Izvještaja o stanju kvaliteta vazduha u Crnoj Gori (u daljem tekstu: Izvještaj).

Izvještaj se dostavlja organima lokalne samouprave i dostupan je javnosti putem medija i njeb stranica Ministarstva.

Član 16

Organ lokalne uprave, na osnovu ocijenjenog nivoa zagađenosti vazduha, uspostavlja mrežu za stalno praćenje kvaliteta vazduha na svom području (u daljem tekstu: lokalna mreža), ako nivoi zagađenosti vazduha prelaze granične vrijednosti.

Organ lokalne uprave određuje lokacije mjernih mjesta u lokalnoj mreži, donosi Program praćenja kvaliteta vazduha i obezbjeđuje uslove za njegovo sprovođenje.

Program praćenja kvaliteta vazduha iz stava 2 ovog člana sačinjen je na osnovu elemenata iz člana 14 stav 2 ovog zakona, koji su prilagođeni lokalnim uslovima.

Organ lokalne uprave dužan je da pripremi izvještaj o realizaciji Programa praćenja kvaliteta vazduha iz stava 2 ovog člana za proteklu kalendarsku godinu do 30. aprila tekuće godine i dostavi ga Ministarstvu.

Podaci sadržani u izvještaju iz stava 4 ovog člana koriste se za izradu Izvještaja o stanju kvaliteta vazduha u Crnoj Gori.

Podaci o kvalitetu vazduha iz lokalne mreže su javni i objavljuju se na njeb-stranicama jedinice lokalne samouprave.

Član 17

U okolini stacionarnih izvora zagađivanja vazduha zagađivač mora vršiti praćenje kvaliteta vazduha na način kako je utvrđeno u aktu o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Ako za određeni projekat nije propisana obaveza procjene uticaja na životnu sredinu, praćenje kvaliteta vazduha sprovodi se u skladu sa dozvolom izdatom prema posebnom propisu.

Finansiranje praćenja kvaliteta vazduha iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje zagađivač.

Zagađivač je dužan da podatke o kvalitetu vazduha iz st. 1 i 2 ovog člana dostavi organu lokalne uprave do 31. marta tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu.

Praćenje kvaliteta vazduha iz st. 1 i 2 ovog člana sastavni su dio Programa praćenja kvaliteta vazduha iz člana 16 stav 2 ovog zakona.

Član 18

Način praćenja kvaliteta vazduha, prikupljanje podataka, postupke mjerenja, način provjere kvaliteta mjerenja i podataka, kao i način obrade i prikaza rezultata, način dostavljanja podataka, uslove i način redovnog obavještanja javnosti o praćenju kvaliteta vazduha utvrđuje posebnim propisom Ministarstvo.

Član 19

Način praćenja (mjerenja) emisija iz stacionarnih izvora, postupke mjerenja, način provjere ispravnosti i kalibracije mjernog uređaja, postupak vrednovanja rezultata, način dostavljanja podataka za potrebe informacionog sistema o kvalitetu vazduha, uslove i način redovnog obavještanja javnosti o praćenju emisija utvrđuje posebnim propisom Ministarstvo.

Član 20

Praćenje kvaliteta vazduha i mjerenje emisija iz stacionarnih izvora mogu da vrše pravna lica i preduzetnici koji su registrovani za obavljanje djelatnosti praćenja kvaliteta vazduha, odnosno mjerenje emisija iz stacionarnih izvora.

Pravna lica i preduzetnici iz stava 1 ovog člana ne mogu vršiti djelatnost bez dozvole Ministarstva.

Dozvolu iz stava 2 ovog člana pravna lica i preduzetnici mogu dobiti ako su ispunjeni uslovi u pogledu stručne i tehničke osposobljenosti, što dokazuju i potvrdom akreditacionog tijela.

Bliže uslove za izdavanje dozvole iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Protiv akta iz stava 2 ovog člana žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Pravna lica i preduzetnici iz stava 1 ovog člana dužna su da praćenje kvaliteta vazduha i mjerenje emisija iz stacionarnih izvora obavljaju u skladu sa propisom iz čl. 18 i 19 ovog zakona.

Član 21

Vlasnici i/ili korisnici izvora zagađivanja iz člana 6 stav 2 ovoga zakona dužni su da:

- 1) dostave podatke organu lokalne uprave o stacionarnom izvoru, svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) i o operateru;
- 2) obezbijede redovno praćenje i mjerenje emisija zagađujućih materija;

- 3) vode evidenciju o praćenju i obavljenim mjerenjima sa podacima o mjernim mjestima, rezultatima mjerenja i o učestalosti mjerenja emisija;
- 4) vode evidenciju o upotrijebljenom gorivu i otpadu kod procesa spaljivanja;
- 5) vode evidenciju o radu uređaja za smanjivanje emisija.

Podaci iz stava 1 ovoga člana dostavljaju se organu koji vodi katastar zagađivanja životne sredine.

Za izvore zagađivanja vazduha iz člana 6 stav 3 ovog zakona podaci o izvorima emisije vode se na način utvrđen posebnim propisom.

Član 22

Organ lokalne uprave, na osnovu podataka iz člana 21 stav 1 tačka 1 ovog zakona, vodi registar izvora zagađivanja sa podacima o prostornom smještaju i kapacitetima izvora zagađivanja, kao i o svim promjenama i rekonstrukcijama.

Podaci iz registra izvora zagađivanja iz stava 1 ovog člana dostavljaju se organu uprave nadležnom za zaštitu životne sredine.

Član 23

Praćenje i kontrolu prekograničnog prenosa zagađujućih materija u vazduhu, kao i uticaj zagađivanja vazduha na klimatske promjene vrši Ministarstvo, u skladu sa zaključenim međunarodnim ugovorima.

U slučaju da jedna zagađujuća materija porijeklom iz druge države prelazi ili postoji opasnost da može da pređe graničnu vrijednost kvaliteta vazduha na teritoriji Crne Gore, odnosi među državama se uspostavljaju na principu reciprociteta, u skladu sa zaključenim međunarodnim ugovorima.

IV. OCJENJIVANJE KVALITETA VAZDUHA

Član 24

Nivo zagađenosti vazduha ocjenjuje se analizom postojećeg stanja na osnovu:

- 1) rezultata redovnih mjerenja u državnoj mreži tokom najmanje jedne godine;
- 2) rezultata redovnih mjerenja u lokalnoj mreži tokom najmanje jedne godine;
- 3) primjenom standardizovanih matematičkih modela;
- 4) drugih metoda procjene u skladu sa opšteprihvaćenom međunarodnom praksom.

Ministarstvo, u saradnji sa naučnim i stručnim institucijama i nezavisnim konsultantima, obezbjeđuje ocjenjivanje kvaliteta vazduha.

Član 25

Ocjenjivanje kvaliteta vazduha obavezno je na cijeloj teritoriji Crne Gore.

U područjima u kojima nivo zagađenosti vazduha ne prelazi gornju granicu ocjenjivanja, nivo zagađenosti se ocjenjuje primjenom kombinacije mjerenja i metoda matematičkog modeliranja i/ili drugih metoda procjene u skladu sa opšteprihvaćenom međunarodnom praksom.

U područjima u kojima nivo zagađenosti vazduha ne prelazi donju granicu ocjenjivanja, nivo zagađenosti se ocjenjuje primjenom metoda matematičkog modeliranja i/ili drugih metoda procjene u skladu sa opšteprihvaćenom međunarodnom praksom.

U područjima u kojima nivo zagađenosti vazduha prelazi graničnu vrijednost, kao i u naseljima, ocjenjivanje nivoa zagađenosti vazduha se vrši mjerenjem.

U naseljenim mjestima u kojima se pojavljuju kritični nivoi, ocjenjivanje nivoa zagađenosti vazduha se vrši mjerenjem.

Član 26

Prema nivoima zagađenosti vazduha, na osnovu propisanih graničnih vrijednosti, utvrđuju se sljedeće kategorije kvaliteta vazduha:

- 1) prva kategorija kvaliteta vazduha - čist ili neznatno zagađen vazduh: nijesu prekoračene granične vrijednosti ni za jednu zagađujuću materiju;
- 2) druga kategorija kvaliteta vazduha - umjereno zagađen vazduh: prekoračene su granične vrijednosti za jednu ili više zagađujućih materija, ali nijesu prekoračene tolerantne vrijednosti ni za jednu zagađujuću materiju;
- 3) treća kategorija kvaliteta vazduha - prekomjerno zagađen vazduh: prekoračene su tolerantne vrijednosti za jednu ili više zagađujućih materija.

Razgraničavanje teritorije Crne Gore na zone kvaliteta vazduha (u daljem tekstu: lista zona) i njihovo razvrstavanje prema kategorijama kvaliteta vazduha posebnim propisom utvrđuje Ministarstvo.

Član 27

Lista zona iz člana 26 ovog zakona utvrđuje se godišnje za proteklu kalendarsku godinu i objavljuje se na njeb stranici Ministarstva.

Ministarstvo je dužno da obavjesti Vladu o područjima na kojima se pojavljuju nivoi zagađenosti veći od tolerantnih vrijednosti, o rezultatima mjerenja na tim područjima, kao i mjerama i rokovima za postizanje nivoa zagađenosti manjih od tolerantnih vrijednosti.

V. POBOLJŠANJE KVALITETA VAZDUHA

Član 28

U zonama prve kategorije kvaliteta vazduha, organ lokalne uprave na čijoj se teritoriji nalazi ta zona dužan je da preventivno djeluje, kako se zbog izgradnje i razvoja područja ne bi prekoračile granične vrijednosti, odnosno da održava te nivoe zagađujućih materija i da nastoji da očuva najbolji kvalitet vazduha, u skladu sa održivim razvojem.

Član 29

U zonama druge kategorije kvaliteta vazduha, organ lokalne uprave na čijoj se teritoriji nalazi ta zona donosi Plan mjera za smanjivanje zagađenosti vazduha (u daljem tekstu: Plan mjera), da bi se postupno postigle granične vrijednosti.

Plan mjera donosi se na osnovu ocjene stanja kvaliteta vazduha i, pored utvrđivanja mjesta nastanka i prekoračenja nivoa zagađenosti, njihovog trajanja i uzroka prekoračenja, opštih informacija o području, vrsti i procjeni zagađenosti, porijeklu zagađenosti, analizi faktora koji su prouzrokovali prekoračenje emisije, sadrži naročito:

- 1) kratkoročne i dugoročne mjere za smanjivanje emisije iz stacionarnih izvora;
- 2) mjere za smanjivanje emisija iz zbirnih izvora;
- 3) redosljed ostvarivanja mjera sa rokovima izvršenja i izvršiocima propisanih mjera;
- 4) praćenje kvaliteta vazduha;
- 5) procjenu kvaliteta vazduha nakon sprovedenih mjera;
- 6) procjenu sredstava potrebnih za sprovođenje pojedinih mjera.

Sredstva za izradu Plana mjera i sprovođenje mjera smanjivanja emisija iz zbirnih izvora obezbjeđuju se u budžetu lokalne samouprave.

Mjere za smanjivanje emisije iz stacionarnih izvora dužan je da finansira i sprovodi zagađivač.

Član 30

U zonama treće kategorije kvaliteta vazduha, organ lokalne uprave na čijoj se teritoriji nalazi ta zona donosi odluku o izradi sanacionog programa za stacionarni izvor i rok u kome se mora realizovati.

Zagađivač je dužan da u roku koji odredi organ lokalne uprave izradi sanacioni program.

Sanacioni program iz stava 2 ovog člana mora da sadrži:

- 1) područje za koje se izrađuje sanacioni program;
- 2) opis posljedica prekomjernog zagađivanja vazduha;
- 3) mjere kojima će se ostvariti poboljšanje kvaliteta vazduha;
- 4) opis odabranih tehnoloških i drugih rješenja;
- 5) procjenu kvaliteta vazduha nakon sprovođenja sanacionih mjera;
- 6) plan praćenja kvaliteta vazduha i efikasnosti sprovedenih mjera;
- 7) redosljed i rok sprovođenja pojedinih mjera iz sanacionog programa;
- 8) rok sprovođenja sanacionog programa;
- 9) finansijski plan sprovođenja programa;
- 10) druge potrebne mjere.

Zagađivač je dužan da pribavi saglasnost na sanacioni program od organa lokalne uprave iz stava 1 ovog člana.

Kada je zagađenost vazduha posljedica emisija iz zbirnih izvora, organ lokalne uprave iz stava 1 ovog člana je dužan da izradi, sprovede i finansira sanacioni program.

Član 31

Ako se zone druge i treće kategorije kvaliteta vazduha nalaze na teritoriji dvije ili više lokalnih samouprava, Ministarstvo koordinira donošenje planova/programa ili pripremu jednog plana/programa za sve ugrožene jedinice lokalne samouprave.

Član 32

U slučaju prekoračenja kritičnih nivoa, organ lokalne uprave na čijoj teritoriji su prekoračeni kritični nivoi donosi posebne mjere zaštite zdravlja ljudi.

Posebne mjere iz stava 1 ovog člana obuhvataju kratkoročne mjere koje se preduzimaju u cilju smanjenja rizika i ograničavanja trajanja takvih pojava, kao što su mjere kontrole i, ako je potrebno, privremeno obustavljanje aktivnosti, uključujući i isključenje vozila iz saobraćaja, koji doprinose prekoračenju kritičnih vrijednosti.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja, posebnim propisom utvrđuje osnovne podatke sa kojima treba upoznati javnost.

U slučaju prekoračenja kritičnih nivoa, organ lokalne uprave iz stava 1 ovog člana dužan je odmah obavijestiti javnost putem medija o podacima iz stava 3 ovog člana.

Član 33

Postupno smanjivanje potrošnje i postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač, postupanje sa proizvodima koji sadrže ili su pomoću tih supstanci proizvedeni, postupanje sa tim supstancama nakon prestanka upotrebe proizvoda koji ih sadrži, način njihovog prikupljanja, korišćenja i trajnog odlaganja, kao i način obračuna troškova njihovog korišćenja i način označavanja proizvoda koji sadrže ove supstance propisuje Vlada.

Propisom iz stava 1 ovog člana utvrđuju se uslovi koje moraju ispuniti pravna lica i preduzetnici koji obavljaju djelatnost održavanja i/ili popravku, kao i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Pravna lica i preduzetnici iz stava 2 ovog člana moraju obezbijediti obuku zaposlenih prema programu stručnog usavršavanja koji propisuje Ministarstvo, u saradnji s organom državne uprave nadležnim za poslove obrazovanja.

Pravna lica i preduzetnici iz stava 2 ovog člana ne mogu vršiti djelatnost održavanja i/ili popravku i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač, bez dozvole Ministarstva.

Protiv akta iz stava 4 ovog člana nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor.

Član 34

Mjere za sprječavanje i smanjivanje zagađivanja koje utiču na promjenu klime obuhvataju praćenje emisija gasova sa efektom staklene bašte, uspostavljanje inventara emisija gasova sa efektom staklene bašte, donošenje i sprovođenje programa mjera za ublažavanje posljedica klimatskih promjena.

Mjere iz stava 1 ovog člana mogu se postići i ulaganjem kapitala razvijenih zemalja u razvoj i implementaciju projekata kojima se sprječavaju i smanjuju zagađivanja koja utiču na promjenu klime.

Inventar emisija gasova sa efektom staklene bašte iz stava 1 ovog člana vodi organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine.

Podaci iz inventara emisija gasova sa efektom staklene bašte su dostupni javnosti.

VI. UPRAVLJANJE KVALITETOM VAZDUHA

Član 35

U cilju poboljšanja i očuvanja kvaliteta vazduha donosi se Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha (u daljem tekstu: Nacionalna strategija).

Nacionalnu strategiju za period od četiri godine donosi Vlada.

Član 36

Nacionalna strategija iz člana 35 ovog zakona sadrži:

- 1) načela i mjerila za utvrđivanje ciljeva i prioriteta;
- 2) ocjenu stanja kvaliteta vazduha;
- 3) prioritetne mjere i aktivnosti;
- 4) preventivne mjere za očuvanje kvaliteta vazduha;
- 5) dugoročne mjere za postizanje ciljnih vrijednosti kvaliteta vazduha;
- 6) kratkoročne mjere, kada postoji rizik od prekoračenja kritičnih nivoa;
- 7) mjere za postizanje graničnih vrijednosti u određenom roku ako su prekoračene;
- 8) mjere za postepeno ukidanje supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- 9) mjere za smanjivanje emisija zagađujućih materija i gasova sa efektom staklene bašte po djelatnostima;
- 10) mjere za smanjivanje emisija postojanih organskih zagađivača i teških metala;
- 11) mjere za stimulisanje energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije;
- 12) mjere za sprovođenje ciljeva ratifikovanih međunarodnih konvencija koje se odnose na kvalitet vazduha;
- 13) mjere za minimiziranje i eliminisanje emisija koje imaju negativan uticaj na kvalitet vazduha;
- 14) mjere za smanjivanje nepovoljnih uticaja kisjele kiše, eutrofikacije i fotohemijskih zagađivanja;
- 15) mjere za minimiziranje i eliminisanje emisija koje imaju negativan uticaj na kvalitet vazduha u prekograničnom kontekstu;
- 16) utvrđivanje zona nacionalnog prioriteta;
- 17) akcioni plan za implementaciju Nacionalne strategije, sa načinom sprovođenja, redosljedom ostvarivanja, rokom za izvršavanje i nosiocima sprovođenja mjera;
- 18) međunarodne obaveze Crne Gore;
- 19) procjenu sredstava za sprovođenje Nacionalne strategije;
- 20) analizu troškova i koristi ostvarenih od poboljšanja kvaliteta vazduha (cost - benefit analizu).

Član 37

Za ostvarivanje ciljeva Nacionalne strategije i drugih dokumenata značajnih za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha, uključujući i pristup informacijama o stanju kvaliteta vazduha, izrađuje se Izvještaj o realizaciji Nacionalne strategije za period od četiri godine.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) stanje kvaliteta vazduha: područja i nivoi zagađenosti, trajanje određenih značajnih nivoa zagađenosti, opšte informacije o području, vrste i procjene zagađenosti, porijeklo zagađenosti, analizu faktora koji su uzrokovali zagađenost vazduha, pojedinosti o preduzetim mjerama i projektima za poboljšanje kvaliteta vazduha;
- 2) ocjenu sprovedenih mjera i njihovu efikasnost;
- 3) ostvarivanje smjernica Nacionalne strategije i drugih dokumenata zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha;
- 4) sprovođenje obaveza iz međunarodnih ugovora iz oblasti zaštite vazduha;
- 5) ocjenu sprovedenog inspeksijskog nadzora;
- 6) podatke o izrečenim kaznama;
- 7) podatke o korišćenju finansijskih sredstava za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha;
- 8) predlog izmjena i dopuna postojećih dokumenata, kao i druge podatke od značaja za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo, na predlog organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine i dostavlja ga Vladi.

Član 38

Ministarstvo je dužno da Nacrt nacionalne strategije i Izvještaj o realizaciji Nacionalne strategije učini dostupnim javnosti putem medija, radi pribavljanja primjedbi, u skladu sa posebnim propisom.

Član 39

Ministarstvo uspostavlja Informacioni sistem o kvalitetu vazduha, koji je sastavni dio Informacionog sistema životne sredine.

Informacioni sistem o kvalitetu vazduha sadrži:

- 1) tekstove međunarodnih sporazuma i konvencija, nacionalno i lokalno zakonodavstvo i zakonodavstvo Evropske unije o kvalitetu vazduha;
- 2) strategije, planove i programe koji se odnose na kvalitet vazduha;
- 3) izvještaje o postignutom nivou implementacije dokumenata iz tač. 1 i 2 ovog stava;
- 4) podatke o kvalitetu vazduha iz državne i lokalnih mreža;
- 5) izvještaje o kvalitetu vazduha;
- 6) podatke o emisijama izvora zagađivanja vazduha;
- 7) podatke o emisijama izvora koji utiču na promjenu klime;
- 8) podatke o supstancama koje oštećuju ozonski omotač;
- 9) mjere i programe zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha;
- 10) mjere i programe za zaštitu promjene klime;
- 11) mjere i programe za zaštitu ozonskog omotača;
- 12) podatke o prekoračenju kritičnih nivoa i mjere za zaštitu ljudi i životne sredine u takvim situacijama;
- 13) podatke o pravnim licima koja se bave praćenjem kvaliteta vazduha i emisija;
- 14) podatke o sprovedenom inspeksijskom nadzoru;
- 15) podatke o izrečenim prekršajima;
- 16) druge podatke relevantne za kvalitet vazduha.

Organi državne uprave, organi lokalne uprave i pravna lica koja imaju javna ovlaštenja, dužna su da pravovremeno i bez naknade obezbijede podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge podatke neophodne za vođenje Informacionog sistema o kvalitetu vazduha i za izradu Programa praćenja kvaliteta vazduha iz člana 14 ovog zakona, Plana mjera i Izvještaja o realizaciji Nacionalne strategije.

Informacioni sistem o kvalitetu vazduha vodi organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine.

Član 40

Ministarstvo razmjenjuje podatke o kvalitetu vazduha i emisijama s međunarodnim organizacijama i organizacijama drugih država u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorima i sporazumima, kao i sa nadležnim tijelima i organizacijama Evropske unije, na način i u rokovima koji su određeni u pravnim aktima Evropske unije.

VII. FINANSIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA VAZDUHA

Član 41

Sredstva za finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha se obezbjeđuju iz budžeta Republike, budžeta jedinice lokalne samouprave i drugih izvora u skladu sa ovim zakonom.

VIII. NADZOR

Član 42

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor u okviru nadležnosti Ministarstva vrši ekološka inspekcija u skladu sa zakonom kojim se utvrđuje inspeksijski nadzor.

U vršenju poslova inspeksijskog nadzora, ekološki inspektor kontroliše naročito:

- 1) stacionarne izvore zagađivanja vazduha;
- 2) redovnost praćenja emisije iz stacionarnih izvora zagađivanja vazduha;
- 3) rad uređaja za smanjivanje emisija;
- 4) vođenje evidencija o obavljenim mjerenjima, sa podacima o mjernim mjestima i rezultatima mjerenja, o upotrijebljenom gorivu i otpadu kod suspaljivanja i dostavljanje podataka o kvalitetu vazduha i emisijama iz stacionarnih izvora;
- 5) izvršavanje poslova od strane organa lokalne uprave u sprovođenju ovog zakona;
- 6) sprovođenje Plana mjera iz člana 29 stav 1 ovog zakona;
- 7) sprovođenje sanacionog programa iz člana 30 st. 3 i 5 ovog zakona;
- 8) praćenje kvaliteta vazduha u državnoj i lokalnoj mreži;
- 9) sprovođenje mjera zaštite kvaliteta vazduha utvrđenih u aktu o procjeni uticaja na životnu sredinu po posebnom propisu;
- 10) postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i njihovu potrošnju;
- 11) postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač nakon prestanka upotrebe proizvoda koji ih sadrži, način prikupljanja i trajnog odlaganja tih supstanci;
- 12) korišćenje sredstava određenih za sprovođenje mjera zaštite životne sredine;
- 13) sprovođenje međunarodnih ugovora iz oblasti zaštite vazduha.

IX. KAZNENE ODREDBE

Član 43

Novčanom kaznom od stotrukog do tristotrukog iznosa najniže cijene rada u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice i preduzetnik, ako:

- 1) stacionarni tačkasti izvor nije izgrađen ili proizveden, opremljen, korišćen i održavan tako da ne ispušta u vazduh zagađujuće materije iznad graničnih vrijednosti emisije koje mogu ugroziti zdravlje ljudi, kvalitet življenja i životnu sredinu (član 6 stav 4);
- 2) stacionarni difuzni izvor nije izgrađen ili proizveden, opremljen, korišćen i održavan tako da ne ispušta/unose u vazduh zagađujuće materije u količinama koje mogu ugroziti zdravlje ljudi, kvalitet življenja i životnu sredinu (član 6 stav 4);
- 3) u okolini stacionarnog izvora zagađivanja vazduha ne vrši praćenje kvaliteta vazduha na način utvrđen u aktu o procjeni uticaja na životnu sredinu i/ili dozvoli izdatoj prema posebnom propisu (član 17 st. 1 i 2);
- 4) podatke o kvalitetu vazduha ne dostavi organu lokalne uprave do 31. marta tekuće godine za proteklu godinu (član 17 stav 4);
- 5) obavlja djelatnost praćenja kvaliteta vazduha i mjerenja emisija iz stacionarnih izvora bez dozvole Ministarstva (član 20 stav 2);
- 6) ne prati kvalitet vazduha i mjeri emisije iz stacionarnih izvora na propisan način (član 20 stav 6);
- 7) organu lokalne uprave ne dostavi podatke o stacionarnom izvoru, svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) i o operateru (član 21 stav 1 tačka 1);
- 8) ne obezbijedi redovno praćenje i mjerenje emisije i o tome ne vodi evidenciju (član 21 stav 1 tačka 2);
- 9) ne vodi evidenciju o praćenju i obavljenim mjerenjima s podacima o mjernim mjestima, rezultatima mjerenja i o učestalosti mjerenja emisija (član 21 stav 1 tačka 3);
- 10) ne vodi evidenciju o upotrijebljenom gorivu i otpadu kod procesa spaljivanja (član 21 stav 1 tačka 4);
- 11) ne vodi evidenciju o radu uređaja za smanjivanje emisija (član 21 stav 1 tačka 5);
- 12) ne sprovodi i ne finansira mjere za smanjivanje emisije iz stacionarnih izvora (član 29 stav 4);
- 13) ne izradi sanacioni program u određenom roku i ne pribavi saglasnost na sanacioni program (član 30 st. 2 i 4);
- 14) ne obezbijedi obuku zaposlenih prema programu stručnog usavršavanja na propisan način (član 33 stav 3);
- 15) obavlja djelatnost održavanja i/ili popravku i isključivanje iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 33 stav 4);
- 16) ne obezbijedi podatke neophodne za vođenje informacionog sistema o kvalitetu vazduha i za izradu Programa praćenja kvaliteta vazduha, Plana mjera i Izvještaja o realizaciji Nacionalne strategije (član 39 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od petotrukog do dvadesetotrukog iznosa najniže cijene rada u Crnoj Gori odgovorno lice u pravnom licu i preduzetniku.

Član 44

Novčanom kaznom od stotrukog do tristotrukog iznosa najniže cijene rada u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj organ lokalne uprave, ako:

- 1) ne uspostavi mrežu za trajno praćenje kvaliteta vazduha na svom području, ako nivoi zagađenosti vazduha prelaze granične vrijednosti (član 16 stav 1);
- 2) ne donese Program praćenja kvaliteta vazduha i ako taj program ne sadrži propisane elemente (član 16 st. 2 i 3);
- 3) ne izradi Izvještaj o sprovođenju programa praćenja kvaliteta vazduha u određenom roku (član 16 stav 4);

- 4) ne vodi registar izvora zagađivanja (član 22 stav 1);
- 5) ne dostavi podatke iz registra izvora zagađivanja organu uprave nadležnom za zaštitu životne sredine (član 22 stav 2);
- 6) ne donese Plan mjera, a na njenoj teritoriji se nalazi zona druge kategorije kvaliteta vazduha (član 29 stav 1);
- 7) ne donese odluku o izradi sanacionog programa, a na njenoj teritoriji se nalazi zona treće kategorije kvaliteta vazduha (član 30 stav 1);
- 8) ne donese posebne mjere zaštite zdravlja ljudi, a na njenoj teritoriji su prekoračeni kritični nivoi (član 32 stav 1);
- 9) ne obavijesti javnost putem medija o prekoračenju kritičnih nivoa (član 32 stav 4);
- 10) ne obezbijedi podatke neophodne za vođenje informacionog sistema o kvalitetu vazduha i za izradu Programa praćenja kvaliteta vazduha, Plana mjera i Izvještaja o realizaciji Nacionalne strategije (član 39 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od petostrukog do dvadesetostrukog iznosa najniže cijene rada u Crnoj Gori odgovorno lice u organu lokalne uprave.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 45

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se podzakonski propisi donešeni na osnovu Zakona o zaštiti vazduha od zagađivanja ("Službeni list SRCG", br. 14/80).

Član 46

Nacionalna strategija donijeće se najkasnije do kraja 2010 godine.

Član 47

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti vazduha od zagađivanja ("Službeni list SRCG", br. 14/80).

Član 48

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

SU-SK Broj 01-363/6
Podgorica, 24. jula 2007. godine

Ustavotvorna Skupština Republike Crne Gore
Predsjednik,
Ranko Krivokapić, s.r.